

Позив Бориса Тадића домаћим бизнисменима да своје послове врате у Србију у јавности повезан са могућом продајом ланца супермаркета Макси из пословног система Мирослава Мишковића

Београд - Позив председника Србије Бориса Тадића бизнисменима да своје послове врате у Србију прецизно се поклопио са моментом у којем су се у јавности појавиле шпекулације о томе да власник Делта холдинга Мирослав Мишковић намерава да прода Делта Макси ланац малопродајних објеката, при чему држава највероватније не би видела ни динара од такве трансакције на име пореза.

Наиме, иако би Делта у случају продаје Максија требало да плати порез држави, готово да нема сумње да би у овој компанији читаву трансакцију спровели преко оф-шор фирми чиме би се у потпуности заобишао порески систем Србије.

Ово тим пре што је према свим незваничним информацијама (Пореска управа се званично не изјашњава о појединачним случајевима) држава на сличан начин заобиђена и када је Мишковић продавао Делта банку италијанској Интези, чиме је остала без веома значајног пореског прихода. Делта је демантовала наводе о продаји Максија, потврдивши само да има заинтересованих за улазак у власничку структуру компаније, али да преговори нису близу завршне фазе.

Тадићев апел, дакако није усмерен само на ову компанију, већ на практично све веће фирме у Србији, које скоро без изузетка као власнике имају наведене кипарске, холандске или луксембуршке фирме немушних имена, ка којима каналишу највећи део својих прихода, избегавајући плаћање пореза у Србији.

Порески консултант Ђерђ Пап наглашава за Данас да је систем за избегавање плаћања пореза путем оф-шор фирми веома једноставан.

- Први механизам подразумева да домаће предузеће неку своју робу купцу прода преко оф-шор фирме, уместо директно, чиме избегава плаћање пореза на добит. Поједностављено, ако фирму у Србији неки производ кошта 10.000 евра, а она га

продаје за 20.000 евра, онда на 10.000 евра разлике мора да плати порез. У том случају, предузеће уместо правом купцу, производ прво продаје оф-шор фирми за рецимо 11.000 евра, а оф-шор компанија га затим продаје правом купцу за 20.000 евра. Тако компанија у Србији плаћа порез само на 1.000 евра, а остатак од 9.000 евра разлике остаје оф-шор компанији, која на то не плаћа никакав или плаћа знатно мањи порез. У обе варијанте држава остаје без пореског прихода - објашњава Пап.

Други механизам се користи за директно изношење новца из Србије, тако што оф-шор компанија пошаље фирми у Србији фактуру за извршене услуге, које у стварности или никада нису реализоване или је њихова вредност знатно мања од наведене. На тај начин, предузеће које послује у Србији директно шаље новац својој оф-шор фирми, а држава опет остаје ускраћена за порески приход, пошто се новац плаћен за обављене услуге води као трошак.

Како истиче Пап, ситуација је потпуно другачија када власници продају своје фирме у Србији, тако да после трансакције не плате порез. У том случају се користе међудржавни споразуми о спречавању двоструког опорезивања, па се уместо у Србији, порез плаћа у другој држави, а ако је та друга држава порески рај, онда се продаја може обавити практично без било каквог опорезивања или уз минимално оптерећење.

- Проблем је заправо у државама које омогућавају оснивање таквих оф-шор компанија, а не у нашој држави. Фирме се у таквим земљама често оснивају и на име физичког лица, а пошто тамо нема институција сличних нашој Агенцији за привредне регистре, где су наведени прецизни подаци о власништву, често се и не види ко је власник. То је нарочито случај, ако се направе степенице са неколико компанија у ланцу, тако да практично никада не можете да нађете правог власника - каже Пап, додајући да су многе веће компаније у Србији пронашле рупу у пореским правилима на основу које износе добар део својих прихода из земље.

Стручни саветник Ју-ес-ејда Никола Алтипармаков каже да је, иако нема прецизних процена за Србију, јасно да су губици због одливања новца у пореске рајеве веома велики, али да је то проблем глобалних размера. Према његовим речима, држава нема могућности да законски спречи компаније да оснивају оф-шор фирме и да послују са њима, пошто оне углавном не чине ништа нелегално.

- У садашњем глобализованом свету ви можете да оснујете оф-шор компанију преко

интернета, без икакве потребе да физички идете на неко од егзотичних острва са ниским порезима. Борба против пореских рајева био је један од приоритета недавног састанка групе Г20, али ја мислим да је то унапред изгубљена борба. Управо због постојања пореских рајева, све земље су од пре двадесетак година почеле да смањују своје пореске стопе, како би смањиле мотивацију грађана и фирми да користе пореске рајеve. Ако на неком од тих места годишње плаћате порез од два или три одсто, а у својој земљи 20 одсто, онда ћете сигурно основати оф-шор фирму, али ако плаћате порез од 10 одсто, онда ћете можда одлучити да пролазак кроз читаву процедуру оснивања и вођења оф-шор компаније није вредан труда или ће вам можда прорадити и економски патриотизам. То наравно не важи за највеће компаније, којима је сваки проценат уштеде веома битан и које увек користе могућности које им стоје на располагању. У Канади, која је позната као порески строга земља, порезници редовно шаљу инспекције у њихове највеће компаније, које зато редовно плаћају и ПДВ и доприносе за раднике, али не и порез на добит. То политичари неће да кажу, али то је сурова реалност - закључује Алтипармаков.

Губитак се мери стотинама милиона евра

Иако нема прецизних процена о томе колико држава годишње губи новца због оф-шор трансакција, подаци Народне банке Србије о сумама које домаће фирме шаљу ка пореским рајевима, показују да се ради о стотинама милиона евра. Тако се у 2007. години ка оф-шор дестинацијама одлило 90,3 милиона евра, у 2008. 69,7 милиона, а прошле године 92,4 милиона евра.

(Данас)